Asiantuntijaesitelmä hallintovaliokunnalle

Kuntien takauskeskus
Toimitusjohtaja Heikki Niemeläinen
Helsinki 11.3.2021

Takauskeskuksen kantana rahoituksen nykytilan jatkuvuus

- Ytimessä hyvinvointialueiden rahoitussopimusten tehokas kytkeminen eurooppalaiseen säätely- ja keskuspankkijärjestelmään.
- Tehokkuus edellyttää rahoitussopimusten nollariskiominaisuutta ja toimivaa julkista kehitysluottolaitosta (Suomessa ainoana Kuntarahoitus Oyj).
- Nollariskiominaisuus voidaan saavuttaa joko verotusoikeuden tai valtiontakausten avulla; molemmilla tulee olla toimivaltaisen EU-viranomaisen hyväksyntä.
- Verotusoikeuden nollariskisyyden tulkitsee viime kädessä EBA (Euroopan pankkiviranomainen).
- Valtiontakausten hyväksyttävyyden tulkitsee EU-komissio.

Hyvinvointialueiden rahoitukseen liittyvät esitykset

- Hallituksen esityksessä HE 241/2021 vp hyvinvointialueille ei esitetä verotusoikeutta.
- Hallituksen esityksessä HE 241/2021 vp esitetään
  - uusia valtiontakauksia siirtyville lainoille määrältään noin 4,2 miljardia (Kuntarahoituksen osuus 2,1 miljardia) euroa;
  - takauskeskuslain muutosta, joka kattaa siirtyvät lainat
- Saadun tiedon mukaan vireillä on takauskeskuslain muutos, joka kattaisi myös hyvinvointialueiden uudet lainat ja maksuvalmiusjärjestelyt.
- Vireillä oleva laajempi takauskeskuslain muutos toteuttaisi rahoituksen nykytilan jatkuvuuden.
  Edellytys: EU-yhteensopivat valtiontakaukset.

Takauskeskuksen hallintomenettely hyvinvointialueiden rahoituksessa

- Kyse takauskeskuksen jäsenkuntien ulkopuolisesta rahoituksesta, koska hyvinvointialueille ei esitetä jäsenyyttä takauskeskuksessa.
- Hyvinvointialueiden rahoittamisesta päättäisi Kuntien takauskeskuksen valtuuskunta takauskeskuksen hallituksen esittelystä.
- Jotta takauskeskuksen hallitus voi muodostaa päätösesityksensä takauskeskuksen valtuuskunnalle, takauskeskukselle tulleessa rahoitushakemuksessa tulee olla asian käsittelyn edellyttämät tiedot.
  - Tieto valtiontakauksia ja takauskeskuslain muutosta koskevista toimivaltaisen EU-viranomaisen hyväksyntäpäätöksistä.
  - Hyväksyntäpäätöksiä koskevan tiedon tulee olla saatavilla julkisessa viranomaislähteessä.
  - Viranomaispäätösten ensisijaisena lähteenä on Euroopan unionin virallinen lehti.

Takauskeskuksen lisähuomio: nollariskiluokitus ja omaisuuden suoja

- Kuntien, kuntayhtymien ja eräiden kuntayhteisöjen kuten Kuntien takauskeskuksen nollariskiluokitus perustuu kuntaveron nollariskiluokitukseen.
- Kuntaveron nollariskiluokituksen yhtenä osana on kuntien omaisuudensuoja.
- Kuntien ja kuntayhtymien omaisuusjärjestelyt tulee tehdä tavalla, joka ylläpitää kuntien omaisuudensuojaa nollariskiluokituksen kanssa yhteensopivalla tavalla.
- Toimivaltainen lausunnon antaja nollariskiominaisuuden osalta on Finanssivalvonta ja Euroopan pankkiviranomainen EBA.
- Fiva on 5.12.2017 antanut lausunnon hallintovaliokunnalle kuntien ja maakuntien nollariskiluokituksesta ja omaisuudensuojasta.

Takauskeskuksen lisähuomio: menettely luottojen irtisanomisen varalta

- Hallituksen esitys HE 241/2020 vp perustuu oletukselle, jonka mukaan 4,2 miljardin euron siirtyvien luottojen rahoitus jatkuu.
- Luottolaitoksilla on kuitenkin siirron yhteydessä yksipuolinen oikeus luottojen irtisanomiseen.
- Hallituksen esityksessä ei ole varauduttu luottojen irtisanomiseen.
- Voimaanpanolaissa tulisi luoda menettely ja osoittaa vastuutaho, joka ottaa irtisanottavat luotot vastattavakseen.